

MELISSA ARNOT REIDOVÁ

DOST DOBRÁ

Výstup na Mount Everest
k svojmu pravému ja

TATRAN

DOSTĚ DOBRÁ

MELISSA ARNOT REIDOVÁ

DOŠŤ DOBRÁ

Výstup na Mount Everest
k svému pravému já

TATRAN

Z anglického originálu Melissa Arnot Reid: Enough:
Climbing Toward a True Self on Mount Everest,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Crown, an imprint of the Crown Publishing Group,
a division of Penguin Random House LLC,
New York 2025,

preložila Miroslava Belešová.
Vydalo Vydavateľstvo TATRAN, s. r. o., v roku 2026,
so sídlom Klariská 16, 815 82 Bratislava, Slovenská republika.
Vyšlo ako 5629. publikácia.
Vydanie I.

Knižnú väzbu navrhol a spracoval Peter Zentko.
Zodpovedná redaktorka Ina Martinová
Jazykové redaktorky Beáta Beláková, Jana Piroščáková
Technický redaktor Peter Zentko
Sadzba AldoDesign, Bratislava
Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

info@slovtatran.sk

No part of this book may be used or reproduced in any manner
for the purpose of training artificial intelligence technologies or systems.
This work is reserved from text and data mining (Article 4(3)
Directive (EU) 2019/790).

All rights reserved.

Copyright © 2025 by Melissa Arnot Reid LLC
Translation © Miroslava Belešová 2026
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2026

ISBN 978-80-222-1835-1

*Pre Kaiu a Judaha.
Ste a vždy budete dosť dobrí.
A pre Tylera za to, že mi pripomína, že ja tiež.*

OBSAH

I

1. Pretvárka	15
2. Ploty	30
3. Odhalenia	38

II

4. Cesta duše	53
5. Časy skúšok	65
6. Zajatie	83
7. Pád	93
8. Možnosti	102

III

9. Mužský svet	115
10. Výstup niekoho iného	131
11. Exil	143
12. Spln	151

IV

13. Žiadna americká idylka	173
14. Redšie než vzduch	186
15. Útek	205
16. Nevyhnutnosť	217
17. Najvyššia nepoškvrnenosť	225

V

18. Oslobodenie	239
19. Zhmotnenie	247
20. Všetko, čo sa trbliece	256
Epilóg	275

Poznámka autorky 283

Podakovanie 285

Severný ľadový oceán

140° W 130° W 120° W 110° W 100° W 90° W 80° W 70° W 60° W 50° W 40° W 30° W 20° W

70° N

60° N

K A N A D A

50° N

Seattle,
Washington,
Mount Rainier

Whitefish, Montana,
Great Northern Mountain

^ Sun Valley, Idaho

severný
Atlantický
oceán

40° N

S P O J E N É Š T Á T Y

o New York, New York

Los Angeles,
Kalifornia

o Rezevácia Južných Utov,
Colorado

30° N

severný
Tichý
oceán

M E X I K O

20° N

10° N

0°

K O L U M B I A

10° S

P E R U

B R A Z Í L I A

20° S

južný
Tichý
oceán

30° S

40° S

južný
Atlantický
oceán

A R G E N T Í N A

0 500 1000 2000 míľ

50° S

0 500 1000 2000 km

60° S

Copyright © 2025 Springer Cartographics
Zdroje: Earthstar Geographics, Airbus, USGS, NGA,
NASA, CGIAR, NLS, OS, MMA, Geodastatyrelsen, GSA,
GIS Southern a komunita používateľov GIS, Esri

Južný
oceán

70° S

Hory môjho života

80° S

1.

PRETVÁRKA

2010: Mount Everest, Nepál

Nachádzaš sa v zóne smrti. Umieraš.“ Vrtela som sa, aby som „získala istú voľnosť a mohla sa nadýchnuť. Pletená čiapka mi bola pritesná a napravila som si ju v nádeji, že zmiernim tlak. Nič sa nezmenilo. Netlačila ma čiapka, ale vlastná lebka. Bolo mi nepríjemne a cítila som tupú bolesť, čo bolo pre moje telo varovaním.

V stiesnenom dvojmiestnom stane som sa dusila. Môj dočasný prístrešok zo žltého nylonu bol postavený osem kilometrov nad hladinou mora na obnažených skalách Južného sedla, najvyššieho tábora na nepálskej strane Everestu. Ostrý vetrisko bičoval látku a tisol mi steny stanu na unavené telo. Bolo to varovanie pred tým, čo môže prísť. Bola to pripomienka mojej nesmiernej túžby po tretí raz dosiahnuť vrchol najvyššieho miesta na zemi, tentoraz bez použitia doplnkového kyslíka.¹ Takto sa testuje ľudská schopnosť znášať

---

¹ V knihe budem spomínať lezenie bez kyslíka, čím myslím lezenie bez doplnkového kyslíka.

bolesť a spochybňujú sa pravidlá fyziológie, no dúfala som, že si tým odpoviem aj na otázku, či som, alebo nie som dosť dobrá. Keby sa to podarilo, možno by som vedela zabudnúť na všetky ostatné otázky, ktoré ma ťažia.

Lúč čelovky mi osvetľoval dych. Jemné výpary mojich výdychov zaplnili malý priestor, mrzli a menili sa na trblietavú vrstvu ľadu na stenách stanu. Slnko už zapadlo za Nupce, horu západne od Everestu, a tábor zahalila tma. Zápach zatuchnutého nylonu sa miešal so sladkou vôňou čierneho čaju, ktorý sa lúhoval v otvorenej termoske v mojich rukách. Zhrbená som hľadela priamo do čierňavy a laktami som sa opierala o stehná.

Všetko pôsobilo príliš stiesnene. Nohy som vopchala do páperovej kombinézy, kombinézu do spacáku a spacák do maličkého priestoru vedľa Davea Mortona, môjho lezeckého partnera. Ležal vo svojom spacáku, obklopený všetkým, čo sme potrebovali na nočný pokus o výstup. Šerpa Cchering Dordže bol vo vedľajšom stane s ďalším šerpom Ccheringom, ktorého si najal na túto sezónu.² Obaja pracovali vo veľkých nadmorských výškach a boli jedinými ďalšími členmi nášho tímu na hore.

Cchering Dordže s Daveom ma sprevádzali už pri mojom prvom výstupe na Everest pred dvoma rokmi. Cchering Dordže mal zo suchého vysokohorského vzduchu chrapľavý hlas, a tak všetko, čo vyslovil, znelo ako múdry šepot. Tento láskavý a sústredený bývalý mních odišiel z kláštora, aby sa živil ako horský vodca. Oženil sa s tvrdohlavou šerpkou a mal dve krásne a rovnako tvrdohlavé dcéry. Rada som si namýšľala, že si tak dobre rozumieme preto, že je zvyknutý byť obklopený takými ženami ako ja, no on mi vždy pripomínal, že som rovnako utáraná ako všetky ostatné. On, naopak, hovoril málo a každé slovo zvažoval.

Po prvom spoločnom roku lezenia mi povedal zopár dobre uváženíh slov. „Máš šťastie, didi. Veľké šťastie.“ Volal ma *didi*, čo v nepáľčine znamená „staršia sestra“. Vďaka tomu som sa cítila ako

---

² Šerpovia tradične dostávajú meno podľa dňa v týždni, v ktorom sa narodili. Stredné meno sa tvorí podľa pohlavia a ich priezvisko je šerpa. Takže 150 000 šerpov má meno tvorené kombináciou toho istého priezviska. Je ťažké mať v tom jasno, ale je to dôležité.

vážená členka rodiny, o ktorej som ani netušila, že ju mám. Zbožňovala som jeho pohľad na svet a túžila som mať taký istý. Moje šťastie však nikdy nestálo za reč. A keď som teraz v chladnom stane uvažovala o úlohe, ktorú som mala pred sebou, vedela som, že mi moje šťastie nebude stačiť.

V ten deň sme liezli takmer jedenásť hodín, kým sme dorazili k stanu. Videla som vychádzať slnko a práve zapadalo. Mučivo pomalé tempo zaručilo, že som každý okamih, každý krok a každý pohyb smerom hore cítila v celom tele a ťažilo ma, že neviem, čo nás čaká pri ďalšom výstupe. Neúnavný hlas nepohody mi hovoril, aby som sa tu dlho nezdržiavala. Inak tu možno ostanem navždy ako to telo na svahu nad nami, ktoré tam zamrzlo pred pätnástimi rokmi. Bol to horolezec, ktorý robil to isté, pre čo som sem prišla ja – liezol bez podpory kyslíka. Horolezec, ktorý sa stal obeťou mocnej matky prírody a pominuteľnosti, ktorú nám všetkým sľubuje.

Výstup na najvyšší bod Zeme bez doplnkového kyslíka sa považoval za fyziologicky nemožný, až kým ho v roku 1978 nezvládli Reinhold Messner a Peter Habeler. Trvalo ďalších desať rokov, kým sa to podarilo aj žene, a v nasledujúcich dvadsiatich dvoch rokoch v tejto výzve uspeli len ďalšie tri. Jedna z nich, Američanka Francys Arsentievová, sa síce dostala na vrchol, no pri zostupe zomrela. Skúšali to stovky horolezcov, z rôznych dôvodov však neuspeli. Za niektorými neúspechmi stála všedná strata motivácie, za inými také hrôzy ako sčerneté prsty na rukách či omrznuté a odpadnuté prsty na nohách. Niektorí ľudia zomreli.

Príroda takto víťazí nad ľudskými túžbami. Pre nedostatok kyslíka a zvýšený tlak v týchto nadmorských výškach opúcha mozgové tkanivo a drobné cievky potom nemajú dostatok miesta na prenos životne dôležitej oksyličenej krvi do tela. V dôsledku zvýšeného tlaku začína do pľúc prenikať tekutina a „utopia sa“. Vo veľkej nadmorskej výške sa nedá žiť dlho.

Úspešné výstupy bez kyslíka ukázali, že sú dosiahnuteľné, nie však pre každého. Sú dosiahnuteľné pre mňa? Premýšľala som. Dokážem sa povzniesť nad svoju takmer celoživotnú priemernosť? Priemernosť ma doviedla až sem, no opojná možnosť, že by som mohla byť čosi viac, ma tlačila dopredu a prosíkala, nech to risknem. Keby som dokázala toto, dokázala by som všetko.

Keď som požiadala Davea, aby ma sprevádzal na tejto výprave, jednoducho a pokojne súhlasil. To, že nezaváhal, ma presvedčilo, že to tiež považuje za možné, takže som začala plánovať a snívať o tom, ako sa nám to vo dvojici podarí. Daveova kariéra sa začala pred dvadsiatimi rokmi v Himalájach a bolo to vidno na jeho sebaistých pohyboch aj na komunite, ktorá ho dobre poznala. Bol mojím mentorom na prvej výprave na Everest pred niekoľkými rokmi a vzájomné priateľstvo som si vynútila vytrvalosťou mladšej sestry. Tichý a trpezlivý Dave bol dobrým poslucháčom a rád sa smial. Dokázal sa celé dni doťahovať o správnosti nejakého slova pri hraní Scrabbleu a potom rovnako ľahko uznal, že sa mýlil. Za tie roky ma videl rásť, keď som získavala skúsenosti vo vysokých horách. Ešte stále som len spoznávala komplikovaný Everest, no jeho neochvejná ochota byť mojím partnerom mi dodávala istú útechu. Boli sme len my dvaja proti prírode.³

„Som rád, že vietor za žltým pásom ustal.“ Dave prehovoril zo svojho spacieho vaku a pozrel sa na mňa. Keď ľudia nevedia, čo povedať, hovoria o počasí bez ohľadu na to, kde sa práve nachádzate.

Nadýchla som sa tak zhlboka, ako som vládala, a pridusila som sa vlastnými slovami. „Takto vysoko som bez kyslíka ešte nebola. Nechce sa mi veriť, že som to zvládla.“ Myseľ mi zaplavila neistota. Dave bol už zababušený, popíjal čaj a dával dokopy svoju fotovýbavu na posledný výstup o niekoľko hodín, no ja som bola taká nervózna, že som nedokázala ani pokojne sedieť, ani byť produktívna. Hrdlo som mala také stiahnuté, že som ledva dýchala. Bolo mi do plaču, ale myslela som si, že by som tým dala najavo svoju slabosť. Celá prepotená som sa v spacom vaku horko-ťažko vysúkala zo spodných vrstiev a vymenila ich za suché, ktoré som si vybrala na výstup na vrchol. Pod páperovou kombinézou som mala zaťapené nohavice. Pod nimi obľúbené mäkké vlnené spodky. A pod všetkými týmito vrstvami boli modré saténové nohavičky, ktoré som počas strednej školy ukradla sestre. Boli hodvábné a veľmi ženské a ako tínedžerka som si ich odložila na časy, keď na ne bu-

---

³ Trvalo mi roky, kým som pochopila, že príroda nie je mojím súperom, ale učiteľom. A že učiteľ vždy víťazí.

dem mať dostatok sebavedomia. Mala som ich na sebe počas všetkých predošlých výstupov na Everest. V tom, že som do takého drsného prostredia priniesla čosi také jemné, bola istá rebélia. Pri prvom výstupe som myslela na to, že ak zomriem, tak aspoň v pekných nohavičkách.

Každý deň tejto expedície som sa cítila ako na hojdačke. Raz som si pripadala zdatná, silná a schopná, inokedy nekompetentná, slabá a ako úplná podvodníčka. Jedny aj druhé pocity sa s blížiacou sa možnosťou výstupu na vrchol stupňovali a teraz, po šesťdesiatich dňoch, boli mojimi vytrvalými spoločníkmi, ktorí ma sprevádzali na každom kroku.

„Čo povieš, Melis?“ spýtal sa Dave láskavo, ako mal vo zvyku. Zhlboka som sa nadýchla a výdych som zo seba vytlačila s malým písknutím. Zvládnem ísť bez kyslíka ďalej? Búšilo mi v hlave a zvieralo mi hrdlo. Vo svaloch mi pulzovala kyselina mliečna a od únavy boli ťažké a nepoužiteľné. Srdce mi silno pumpovalo a predstavovala som si, ako prosí mozog, nech ma to len nechá skúsiť.

Pošúchala som si ruky, aby som si ich zohriala, a dlaňami som si zakryla oči. Môj svet stmavol, kým som na vnútornej strane viečok hľadala odpoveď. Prečo tu nebol nik, komu by som mohla zavolať, aby mi povedal, ako ďalej? V hlave som počula slová svojho prvého mentora a šéfa Petra Whittakera: *Dotkni sa vrcholu a všetci ťa budú oslavovať a milovať*. Počula som hlasy z detstva: *Nestojíš za nič. Nik ťa nemá rád*.

Uvažovala som nad všetkými zložitými a zdanlivo nemožnými vecami, ktoré som dokázala. Nebála som sa nepohodlia. Bolo mi bližšie než takmer všetko ostatné. Premýšľala som o dospievaní a o tom, aká nekonečná a nevyhnutná sa zdala moja bolesť, ale nejako som to zvládla. Spomenula som si, ako som upratovala hotelové izby a pracovala vo fitnesscentrách, aby som si našetrila dosť na prežitie a únik za niečím lepším. Uvažovala som o všetkých svojich útekoch a o tom, ako som zvykla vymeniť jednu nepohodu za druhú. Vedela som, ako uniknúť, pohnúť sa ďalej a už sa neobzrieť späť. Bolo mi cudzie zostať, žiť v tej bolesti a lúštiť jej hádanku. Fyzické nepohodlie z toho, že robím najťažšiu vec svojho života, sa mi v hlave ešte znásobovalo nepohodlím

z toho, že som ani nevedela, či si vôbec zaslúžim byť tu a pokúšať sa o to.

S ďalším hlbokým nádychom som si odokryla oči a pozrela na Davea. V lone mal kyslíkovú masku, upravoval dĺžku popruhov a kontroloval ventily. Bomba, ku ktorej sa mala maska pripojiť, ležala vedľa neho. Bol to úzky valec, vysoký zhruba ako batoh, vážil tri a pol kila a obsahoval dostatok lahodného životodarného prvku na celé hodiny. V tej kyslíkovej bombe sa skrývala schopnosť liezť rýchlejšie, zostať viac v teple a myslieť jasnejšie. V jej vnútri bol takmer zaručene vrchol.

No v tej bombe sa tajilo aj zlyhanie. Chcela som sa predviesť hore aj svetu. Chcela som dokázať, že prežijem na najvyššom bode Zeme taká, aká som. Že všetko potrebné mám v sebe. Že som dosť dobrá.

Vydýchla som a pošepla Daveovi: „Neviem.“

Po prudkom náraze vetra do bočnej steny stanu som sa ešte väčšmi uzavrela. Pripadala som si ako slabá a zvädnutá verzia toho, kým som chcela byť. Nemala som sa cítiť slabá. Mala som sa cítiť mocná a schopná zvládnuť to, čo ma čaká. Znova som zavrela oči a premýšľala, čo robiť, a obe možnosti mi naháňali strach.

* * *

Cesta, ktorá nás doviedla do tejto chladnej noci v zóne smrti na Evereste, sa začala takmer pred dvoma mesiacmi na obyčajnom päťdesiatkilometrovom turistickom chodníku cez niekoľko horských priesmykov. Trvalo nám desať dní chôdze v premenlivom jarnom počasí začiatkom apríla, kým sme dorazili do základného tábora Everestu vo výške 5 364 metrov nad morom, ktorý sa stal v najbližších mesiacoch našim domovom. Po príchode do rozľahlej, no dočasnej dediny⁴ pozostávajúcej zo stanov sme si najprv odpočinuli a prispôbili sa vysokohorskému vzduchu a potom sme začali pomaly vynášať náklad vyššie na

---

⁴ Tábor, situovaný na neprestajne sa topiacom ľade na úpätí ľadovca Khumbu, sa každú sezónu rozkladal a znova skladal. Do práce sa zapojilo vyše päťdesiat tímov, celý tábor bol dlhý viac ako kilometer a plný osobných aj veľkých jedálenských stanov. Pripomínalo to cirkus a my sme boli klauni.

horu. Pohybovali sme sa v opakujúcom sa rytme: vyliezť hore, prespať v novej nadmorskej výške, zliezť dole, odpočinúť si. Vyliezť opäť hore, tentoraz vyššie, prespať tam, zliezť dole, znova si odpočinúť. A znova.

Bolo úžasné sledovať, ako sa v reálnom čase adaptujeme na najredší vzduch na Zemi. Výstup, ktorý nám počas prvej rotácie zabral päť hodín, sa o mesiac skrátil na svižný trojhodinový výlet. Pokrok bol merateľný.

Pri výstupe na Everest z južnej strany, z Nepálu, bolo treba prejsť cez pevne stanovené očíslované tábory a napokon doraziť do tábora štyri v Južnom sedle vo výške 7 906 metrov. V každom sme niekoľko dní oddychovali, aby sme si privykli na novú nadmorskú výšku, kým sme sa vrátili do základného tábora. Hore a dole zas a znova, zakaždým o čosi vyššie.

Prvú prekážku nad základným táborom cestou do tábora jeden predstavoval ľadopád Khumbu, tvorený neprestajne sa pohybujúcimi blokmi ľadu väčšími než rodinné domy. Vysokohorské ľadovce sú zamrznuté rieky, pomaly tečúce cez skalné útesy, na ktorých sa držia. Keďže na ľad pôsobí gravitácia, nárazovo praská a presúva sa, posúva ľadové bloky a občas spustí dusivú bielu lavínu, ktorá zničí všetko, čo jej stojí v ceste. Ponad hlboké trhliny v ľade sme položili kovové stavebné rebríky, aby sme trasu spriechodnili, no tá sa v dôsledku neustáleho pohybu ľadovca neprestajne menila. Každú zmenu si bolo treba osvojiť, až kým ľadový hlavolam pomaly neodhalil prijateľnú postupnosť lán a rebríkov, stúpaní a klesaní.

Bolesti hlavy a dýchavičnosť s každou ďalšou rotáciou ustupovali. Pohybovali sme sa čoraz rýchlejšie a pri každom prechode sme si nanovo osvojovali tamojšiu topografiu. Rýchly výstup bol tichou obetou bohom hôr, ktorých sme prosili o bezpečný prechod.

Väčšinu zo zhruba troch stoviek horolezcov na Evereste tvorili v tej sezóne platiaci klienti s rozličnými skúsenosťami spolu s horskými vodcami, ktorí sa starali o bezpečnosť horolezcov nováčikov. Na každého zahraničného horolezca pripadal aspoň jeden či dvaja miestni pracovníci a mnohí z nich boli Šerpovia. Predstavovali kľúčovú ľudskú infraštruktúru – výstup na túto horu umožňovali tým, že vynášali náklad, upevňovali laná a sprevádzali

klientov.⁵ Bola tu aj hŕstka profesionálnych horolezcov, z ktorých väčšina sa pokúšala o trasy alebo výstupy bez kyslíka. Patrili k elite. Boli výnimoční. Taká som chcela byť aj ja. Väčšinou išlo o známe mená, medzinárodnú horolezeckú šľachtu. Bola medzi nimi Rakúšanka Gerlinde Kaltenbrunnerová, ktorá vyliezla na dvanásť zo štrnástich najvyšších vrcholov Zeme bez kyslíka, či Ueli Steck, švajčiarsky rýchlostný lezec, ktorý vybiehal po vertikálnych stenách ako Spiderman.

S Daveom sme sa nachádzali niekde medzi sprievodcami a elitnými horolezcami. Priatelili sme sa so sprievodcami. Rozprávali rečou, ktorú sme dobre poznali, a v základnom tábore sme s nimi často hrávali karty. Gerlinde, Ueli a iní elitní horolezci nás občas pozvali do svojho sveta a ja som sa zo všetkých síl snažila tváriť, že tam patrím. Ueli mal v pláne vyliezť na Nupce, strmý technický štít, ktorý je hrebeňom spojený s vrcholom Everestu. Názor na predpoveď počasia vyjadril stručne a ja som si predstavovala, že takto musí robiť všetko. Švajčiar. Efektívny. Šetrí si sily. V prítomnosti týchto horolezcov som bledla od závidi. Chcela som, aby si ma všímali, ale aj aby som splynula s pozadím prv, než zbadajú, že nie som jednou z nich. Dúfala som, že keď budem v ich blízkosti, nalepí sa na mňa čosi z ich dokonalosti.

Sezóna napredovala v rytme nášho pomalého, no vedomého pohybu. Prežili sme všetky prechody cez ľadopád. Stany sme si stavali čoraz vyššie – v tábore dva a potom v tábore tri. Pred skorými rannými výstupmi po takmer kolmej čelnej stene Lhoce sme si babušili skrehnuté prsty do teplých páperových palčiakov. Táto najstrmšia časť výstupu nás dostala z tábora dva do tábora tri a napokon aj do Južného sedla v zóne smrti. Za dobrého i zlého počasia sme sa presúvali čoraz vyššie k miestu, kde sme chceli byť.

---

⁵ Pracovníci boli väčšinou Šerpovia, ktorí sú oveľa viac než len príslušníci kmeňa. Šerpa s veľkým Š nie je pracovný titul, ale etnická skupina ľudí, ktorí migrovali z Tibetu. Tvoria väčšinu miestnych sprievodcov, nosia náklady a upevňujú fixné laná na veľkých himalájskych horách. Nie všetci pracovníci sú však Šerpovia a tí sa nazývajú skôr vysokohorskí pracovníci než šerpovia s malým š. (Tieto poznámky pod čiarou vám možno pripadajú otravné, no verte mi, obľúbite si ich. Vkladám do nich všetky svoje tajomstvá.)

Čakali sme, zatiaľ čo sa o výstup na vrchol začiatkom sezóny pokúšali iné tímy, a prežívali sme úzkosť z toho, že si nechávame ujsť jediné dobré počasie. Kým sme vyčkávali v základnom tábore, počuli sme cinkanie kovových kľúčov o kyslíkové bomby. Tak sa dávalo na známosť, že sa vrcholu Zeme dotkol ďalší tím. Každý deň sme sa pripojili na satelitný internet, aby sme si stiahli novú predpoveď počasia od meteorológa, ktorý sa špecializoval na Himaláje. Sužovali sme sa dlhodobou vyhladkou, pili horúci čaj a dúfali, že sa nedopúšťame chyby tým, že čakáme. Keby všetko vyšlo, naša trpezlivosť by bola odmenená šancou dostať sa na vrchol koncom sezóny, keď tam býva menej ľudí.

Problém nebol len v tom, že sme potrebovali okno s dobrým počasím – počasie muselo byť dokonalé. Dostať sa na vrchol za pomoci doplnkového kyslíka si vyžaduje slušné počasie, no na bezpečný výstup bez kyslíka muselo byť všetko v harmónii. Bez kyslíka budeme pomalší a na výstup a zostup budeme dlhšie potrebovať jasné nebo. Keďže na vrchole je priemerná teplota -35 °Cezia, už pri ľahkom vánku by mi špička nosa a prsty mohli omrznúť a sčernieť. Zistila som, že čím väčšími sa blížil jún, tým teplejšie boli dni.

Podobne ako väčšina rozhodnutí vo veľkej nadmorskej výške bolo aj čakanie istým kompromisom. S júnovým teplom prichádza vlhkosť a mokrý popoludňajší sneh, ktorý zhoršuje viditeľnosť a vedie k novému lavínovému nebezpečenstvu. Pôvodne zamrznutý ľad na nižších úbočiach Everestu sa začína topiť, mení sa na kašu, odkrývajú sa trhliny priveľké na prechod a ľadové jazerá, do ktorých by sme mohli ľahko čľupnúť.

Výstup na vrchol sme napokon naplánovali na 24. máj. Predošlé dva razy som naň vystúpila 22. a 23. mája, a tak sa mi zdalo príhodné nasledovať túto postupnosť. Vymysleli sme to, keď bola väčšina práce za nami. Absolvovali sme už štyri rotácie hore a dolu z rôznych táborov vysoko na hore. Zostúpili sme do dediny pod základným táborom vo výške 4 300 metrov, aby sme sa nadýchali kyslíka a najedli pečiva pred záverečným výstupom. Pri poslednom prechode ľadopádom Khumbu sme sa metodicky pohybovali hore svahom. Minuli sme tábor jeden a zamierili rovno do tábora dva vo výške zhruba 6 400 metrov nad morom. Jeden deň sme tam odpočívali, jedli syrové sendviče, pili citrónový čaj a čakali na priaznivé poča-